

Fælles censorberetning 2024 for økonomi

Censorformand Finn Lauritzen

1. Indledning

Det landsdækkende Censorkorps for økonomi dækker økonomuddannelserne for Københavns Universitet (KU), Aarhus Universitet (AU), Syddansk Universitet (SDU), Aalborg Universitet (AAU) og Roskilde Universitet (RUC) samt CBS.

Uddannelses- og Forskningsministeriet godkendte i 2022 en ny samfundsøkonomisk uddannelse på Roskilde Universitetscenter, RUC. Den omfatter både en bacheloruddannelse og en kandidatuddannelse. Bachelordelen er som nævnt i sidste års beretning startet i 2023. Kandidatdelen, som starter i 2025, vil udelukkende benytte censorer fra Censorkorpset for økonomi.

2. Censor-it

I 2023 blev et nyt censor-it system taget i brug på alle universiteter. Det sikrer, at alle censorer regelmæssigt tilbydes censoropgaver på alle universiteter på tværs af landet. Censor-it-systemet spørger ved tildeling af alle censoropgaver et antal censorer (normalt 5), om de kan påtage sig opgaven. En algoritme sikrer, at kvalificerede censorer, der i længere tid ikke har censureret, bliver spurgt før andre. Det er også muligt for i det mindste AU og KU at udbyde censuropgaver i en blok, så det giver mening for en censor at rejse på tværs af landet.

Censorformandskabet har i den forbindelse drøftet vilkårene for at leve op til vores ansvar om at sikre et ens evalueringsniveau for eksaminer landet over. I den forbindelse er der et særligt problem forbundet med,

at Økonomisk Institut på KU (modsat andre universiteter) ikke dækker rejseomkostninger for censorer fra en anden landsdel.

Vi er bekendt med, at dette ikke er nødvendigt for KU, hvor der er mange censorer til rådighed i Hovedstadsområdet – men finder det alligevel stærkt uhensigtsmæssigt, at Økonomisk Institut på KU har en sådan praksis, som kun ville udgøre en meget lille andel af instituttets udgifter.

Efter de tilbagemeldinger, formandskabet har fået fra såvel censorer som fra administrationerne på de 5 universiteter, er der ud over ovennævnte fortsat tilfredshed med det nye censor-it system.

3. Kunstig intelligens

Det seneste år har anvendelsen af kunstig intelligens, AI, bl.a. i forbindelse med eksaminer, været diskuteret med stadigt større styrke. AI-systemerne har udviklet sig hurtigt og kan i mange tilfælde svare forbløffende godt, også på komplekse spørgsmål som dem, der typisk indgår i eksaminer på økonomistudierne.

Denne udvikling giver helt nye muligheder for eksamenssnyd, som ikke kan fanges med de traditionelle værktøjer (som bruges til at afdække, om dele af en besvarelse er kopieret fra andre og således er udtryk for plagiat). Det gør det naturligt både at sikre, at eksaminer gennemføres uden internetadgang, men også, at spørgsmålene stilles på en måde,

der kræver en indsats af den enkelte studerende som supplement til det, der kan leveres gennem kunstig intelligens.

Det sidste er selvsagt nemmere sagt end gjort, bla. fordi udviklingen går hurtigt.

For opgaver, der udarbejdes over et længere tidsrum, hvor de studerende ikke kan afskæres fra internetadgang, især bacheloropgaver og specialer, er det vigtigt at teste de studerendes egen forståelse og indsats.

Reglerne for afvikling af eksaminer er reguleret på overordnet niveau af Uddannelses- og forskningsstyrelsen (bla. gennem eksamensbekendtgørelsen), men reglerne udmøntes forskelligt fra universitet til universitet, og på nogle universiteter endda forskelligt fra fag til fag.

I det seneste år har universiteterne dog alle omlagt flere eksaminer fra at være hjemmeeksaminer til at foregå i lokaler, hvor der er blokeret for internetadgang (såkaldte stedprøver). Samtidig er reglerne for BA- og seminaropgaver samt for specialer ændret, så det nu er tilladt at bruge AI – bla. til redigering og programmering – såfremt det tydeligt deklareres, hvordan AI er anvendt. Hermed tilnærmes praksis til den, der foregår på en række arbejdspladser uden for universiteterne. Det er dog vigtigt at følge udviklingen indgående for at finde den rigtige balance mellem en hensigtsmæssig kontrol og hensyntagen til at anvende AI som et væsentligt værktøj til både undervisning og udarbejdelse af opgaver mv.

På KU har ledelsen udmeldt, at udgangspunktet fra efteråret 2025 vil være, at såkaldt regenerativ AI er tilladt, medmindre det er forbudt til den konkrete eksamen¹. Det er vores indtryk, at en del studerende ikke

er klar over, præcist i hvilket situationer, AI er tilladt hhv. forbudt, og hvordan AI i givet fald må anvendes, og hvordan anvendelsen af AI skal deklareres.

Censorformandskabet ser det som vigtigt at hindre snyd – men ønsker samtidigt at pege på det hensigtsmæssige i, at studerende under studierne, og i væsentlig omfang derfor også til eksaminerne, lærer at anvende AI på en velovervejet og kritisk måde. Vi anbefaler derfor ikke generelle regler mod AI, men hilser det fx velkommen, at studerende ved skriftligt arbejde tydeligt skal deklarere, hvordan AI er anvendt.

Af hensyn til studerende, der deler deres studier op på flere universiteter, og af hensyn til samfundets og aftagernes tillid til eksamenssystemet kunne det være en god ide, hvis Danske Universiteter eller Uddannelses- og Forskningsministeriet udviklede landsdækkende retningslinjer for anvendelsen af AI ved eksaminer.

4. Udviklingen i de afgivne karakterer

I tabel 1 er vist de gennemsnitlige karakterer for hhv. bachelor- og kandidatuddannelserne, samt for bachelor-opgaverne og specialeme, ved de 4 universiteter siden 2010.

På alle universiteterne lå karakterniveauet i 2024 på nogenlunde samme niveau som i de seneste år.

Censorkorpset er netop landsdækkende for at sikre, at karaktereme gives på samme måde og efter de samme fortolkninger af karakterskalaen i hele landet. Det er derfor stadig et centralt spørgsmål, om dette er tilfældet. For at belyse dette nærmere har vi lige som de seneste år set nærmere på karakterfordelingen for bachelor-opgaverne og for specialerne, hvor forskellene mellem universiteterne er størst.

¹ [Fremtiden er nu: KU bløder op i regler om AI](#) (Universitetsavisen, februar 2025).

Tabel 1. Gennemsnitlige karakter og antal studerende for BA-graden, BA-opgaven, kandidatgraden og specialet

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BA-grad:														
KU	6,7(179)	6,9(139)	6,8(171)	7,3(226)	6,9(208)	7,5(300)	7,1(224)	7,3(253)	7,2(206)	7,2(318)	7,4(271)	7,5(248)	7,4(281)	7,3(317)
AU	6,4(-)	8,7(102)	7,4(98)	7,3(102)	7,6(81)	7,5(121)	7,9(95)	7,6(97)	7,9(92)	7,6(92)	8,0(96)	7,4(95)	7,8(89)	7,9(99)
SDU	8,1(39)	7,0(33)	7,7(32)	7,6(34)	7,6(38)	7,3(25)	7,2(47)	7,2(43)	7,2(28)	7,4(51)	6,9(59)	7,3(41)	7,0(35)	8,3(33)
AAU	8,1(20)	8,0(11)	7,0(19)	7,0(27)	7,7(28)	7,9(25)	8,0(20)	7,9(33)	7,4(24)	7,9(26)	8,8 (22)	8,0(30)	7,9(57)	7,7(40)
BA-opgave:														
KU	8,8(182)	8,9(133)	9,2(177)	9,1(235)	9,3(223)	9,1(311)	9,1(240)	9,1(267)	9,0(230)	9,4(300)	9,3(265)	8,9(298)	9,3(330)	9,6(320)
AU	9,3(73)	9,7(104)	9,4(98)	9,7(102)	9,5(81)	10,2(121)	9,7(95)	9,9(95)	9,3(103)	10,3(89)	10,1(97)	9,7(102)	(10,3)86	10,0(98)
SDU	8,3(38)	6,0(33)	7,5(32)	6,5(34)	7,7(38)	5,6(25)	8,7(47)	8,2(43)	8,4(27)	6,9(53)	7,3(58)	7,4(41)	6,8(36)	7,1(37)
AAU	10,0(20)	8,9(11)	7,0(19)	8,2(27)	8,0(25)	9,6(27)	7,6(19)	8,7(34)	8,7(22)	10,3(26)	10,4(22)	8,9(32)	8,3(57)	7,5(41)
Kandi- datgrad:														
KU	8,2(166)	8,2(193)	8,8(205)	8,4(216)	8,7(181)	8,4(282)	8,7(281)	8,5(317)	8,6(281)	8,4(246)	8,4(312)	8,6(276)	8,6(316)	8,8(299)
AU	7,2(58)	8,7(103)	8,5(103)	9,3(95)	8,7(108)	9,2(96)	9,0(94)	8,8(112)	9,1(116)	8,8(131)	9,0(108)	9,1(122)	8,9(135)	8,8(140)
SDU	7,9(29)	8,1(28)	7,9(43)	7,4(39)	8,2(56)	8,1(91)	7,8(71)	7,2(55)	7,2(44)	8,0(49)	7,7(28)	7,0(43)	7,0(47)	7,4(48)
AAU	7,6(20)	7,4(16)	9,0(17)	9,3(8)	8,2(15)	8,0(22)	7,8(24)	8,4(22)	7,6(25)	7,6(31)	9,1 (23)	8,5(10)	9,0(12)	9,7(21)
Speciale:														
KU	9,1(156)	9,4(190)	9,6(224)	9,2(224)	9,5(184)	9,5(278)	9,8(283)	9,4(334)	9,4(276)	9,5(246)	9,5(321)	9,5(295)	9,6(310)	9,2(319)
AU	9,2(58)	9,7(69)	9,5(99)	9,6(83)	9,7(110)	10,3(160)	9,9(125)	10,2(115)	9,9(112)	9,7(131)	9,6(119)	10,0(143)	10,3(125)	9,6(165)
SDU	8,5(29)	8,4(29)	8,7(43)	7,6(38)	8,6(56)	8,9(94)	7,6(79)	7,9(55)	7,4(44)	8,3(42)	8,4(28)	7,3(47)	7,1(43)	7,1(51)
AAU	8,7(23)	8,4(16)	9,6(17)	10,3(7)	9,4(16)	9,5(18)	8,4(23)	7,9(22)	7,2(25)	7,9(31)	9,9(23)	7,9(20)	8,1(12)	9,2(21)

Note: Et givet år i tabellen angiver det studieår, der slutter 1. oktober det pågældende år. "2023" angiver således 2022-2023 og omfatter såvel vintereksamen 2022-23 som sommereksamen 2023 – inkl. syge- og reeksaminer, som først afsluttes i august-september.

For yderligere at belyse udviklingen i perioden er i figur 1 og 2 vist andelen af 12-, 10- 7- og 4-taller for de fire etablerede økonomiuddannelser (idet RUC endnu ikke indgår i statistikken). Tallene er vist for perioden 2012-24.

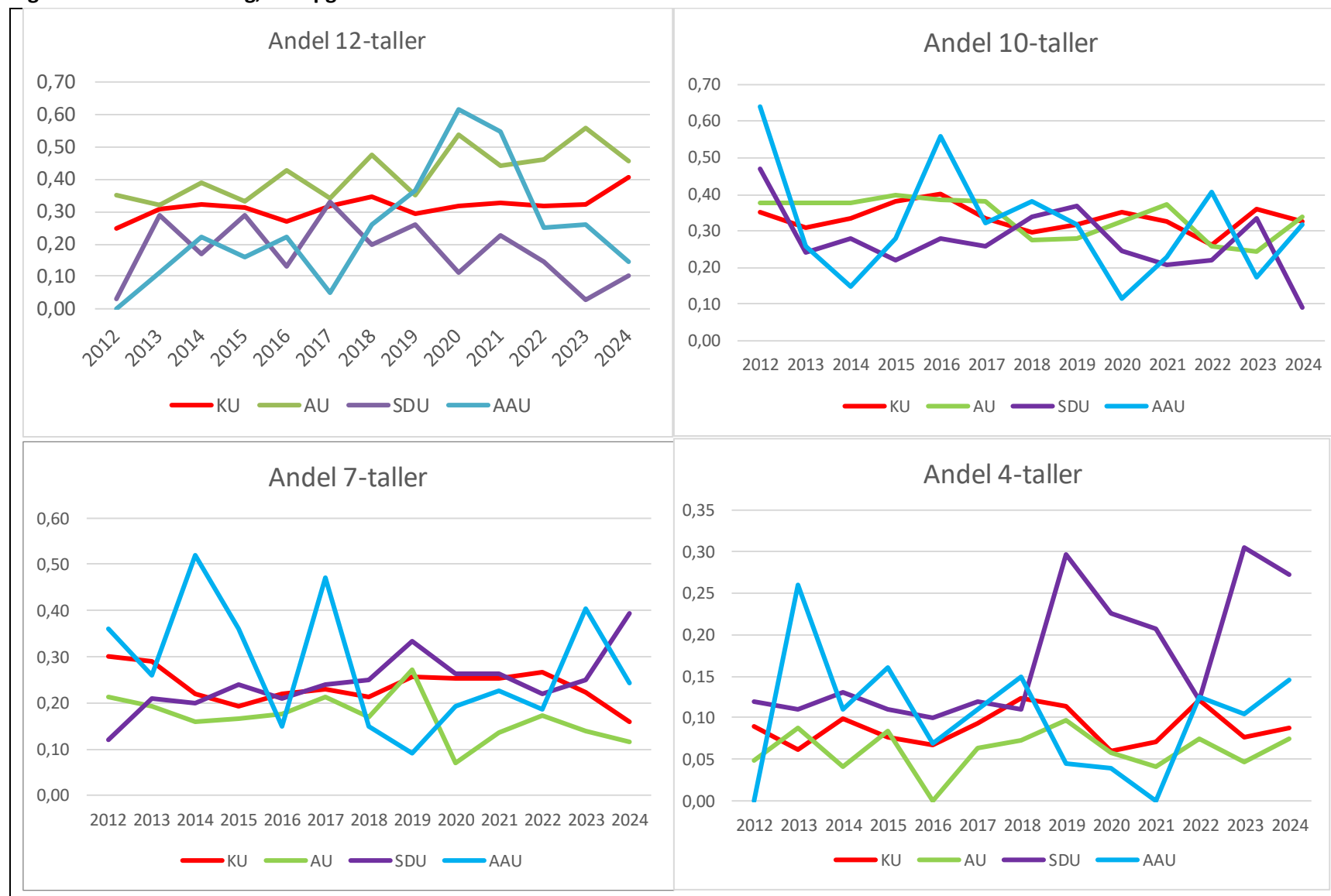
Figurerne viser en stigende tendens til mange 12-taller for specialer og BA-opgaver. Det har tidligere især været gældende på AU, men i 2024 er andelen af 12-taller på AU faldet lidt, både for BA-opgaver og specialer, og dermed nærmet sig de andre universiteter.

Censorformandskabet ser dette som tilfredsstillende.

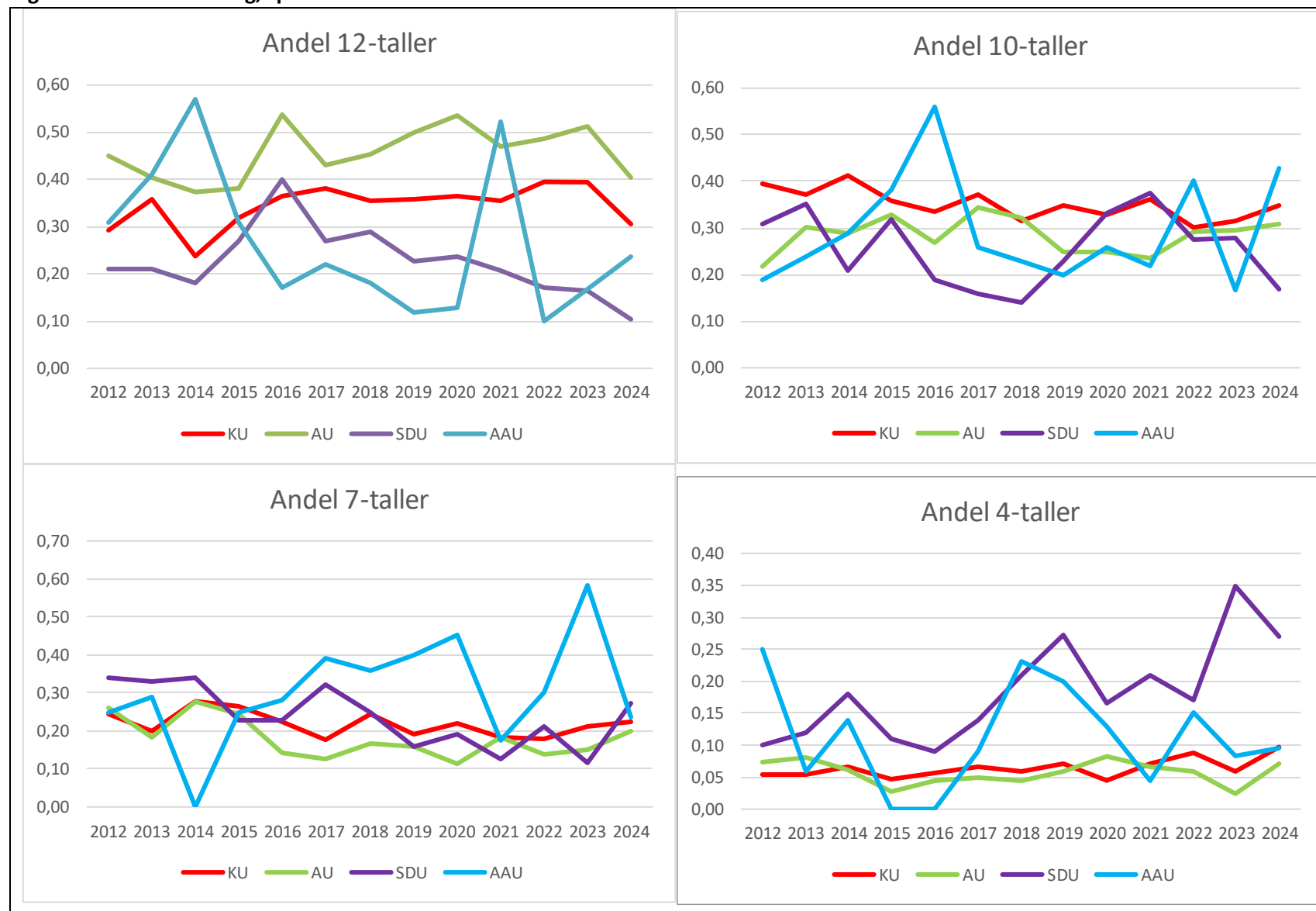
På KU er andelen af 12-tallet steget for BA-opgaverne og faldet for specialerne.

For SDU og AAU er de absolutte tal for små til at udgøre signifikante afvigelser fra de tidligere år.

Figur 1: Karakterfordeling, BA-opgaver

Figur 2: Karakterfordeling, specialer

6. Klager og anker

Antallet af klager og anker er fortsat lavt på AU, SDU og AAU. Det hænger bl.a. sammen med den ændring af klagesystemet, der blev indført i 2010, hvorefter en klage eller anke ikke umiddelbart kan lede til en højere karakter, men til en omprøve eller en ombestemmelse, som ikke er risikofri for den studerende, idet den principielt kan lede til en lavere karakter.

På KU er der 2-3 gange så mange økonomistuderende som på AU og SDU, jf. tabel 1, men antallet af klager har fra 2012 til i dag ligget på et langt højere niveau på KU end på de andre universiteter. "Klagesystemet" er således klart højere på KU end på de andre universiteter, og det er spørgsmålet, om der på KU er udviklet en "klagekultur".

Som andel af antal eksaminer udgør klagerne på KU dog kun ca. 1 pct.

Generelt, for alle fire universiteter, må antallet af klager over prøver antages at afhænge af, om prøven er indholdsmæssig korrekt og afspejler pensum.

Antallet af klager afhænger herudover også af, om den studerende – evt. på anfordring – kan få en god og uddybende forklaring på den afgivne karakter.

Censorformanden er formand for ankenævnet og har derfor gennem de behandlede anker en god fornemmelse for den praksis, som eksaminatorer og censorer har på dette område. I de få tilfælde, hvor vi vurderer, at forklaringerne har været utilstrækkelige, gør vi opmærksom på dette i afgørelsen.

I hele perioden er ca. 40 pct. af alle anker imødekommet. De sidste 4 år er det dog kun en sjettedel af ankerne, der er imødekommet.

Tabel 2. Klage- og ankestatistik

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
KU:													
Antal klager	107	108	92	90	113	72	137	130	175	48	124	151	187
Ombødømmelse	57	25	9	16	17	12	43	27	42	5	28	26	37
Afvist eller trukket	50	83	83	74	96	60	94	123	133	43	96	125	150
Antal anker	9	5	8	5	6	1	3	10	16	6	13	17	19
Imødekomne anker	6	3	2	3	3	1	1	3	3	1	1	5	2
AU:													
Antal klager	30	9	6	22	9	5	8	31	6	13 ²	5	4	7
Ombødømmelse	1	0	0	6	0	3	1	1	0	2	1	1	3
Afvist eller trukket	29	9	6	16	9	2	7	30	5	11	4	0	4
Antal anker	1	0	2	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Imødekomne anker	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SDU:													
Antal klager	1	0	3	1	2	5	10	9	13	13	5	9	5
Ombødømmelse	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	0	1	0
Afviste eller trukket	1	0	2	1	1	1	2	7	10	8	5	9	5
Antal anker	0	0	0	0	0	3	0	0	2	0	0	0	0
Imødekomne anker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Note: Klager og anker for et år omfatter både sommereksamen og vintereksamen december det foregående år. Januar-eksaminer indgår således under det foregående år. På AAU har der kun været en enkelt klage og anke i 2012, som blev afvist.

² En gruppeklage på vegne af 26 studerende er opgjort som 1 klage